

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра (циклова комісія) Міжнародних комунікацій та
цифрової дипломатії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри доц. ВОВК Р.В.

“07” вересня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНІ КОНФЛІКТИ

освітній рівень _____ магістр _____

галузь знань 29 Міжнародні відносини

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація

освітня програма

факультет Міжнародних відносин

2022 – 2023 навчальний рік

Робоча програма _____ Міжнародні конфлікти _____ для студентів
(назва навчальної дисципліни)

Спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Розробники: доцент, кандидат політичних наук Ігор ІЖНІН, доцент,
кандидат політичних наук Костянтин ПОЛІЩУК

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри (циклової комісії) Міжнародних комунікацій та
цифрової дипломатії
Протокол від “29” серпня 2022 року № 1

©Іжнін І.І., Поліщук К.В., 2022 рік
© ЛНУ ім. І. Франка, 2022 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 29 Міжнародні відносини (шифр і назва)	За вибором	
Модулів – 2	Освітній рівень: бакалавр	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії (шифр і назва)	Лекції	
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти : аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 6,5 Екзамен		16 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		88 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
Вид контролю: (екзамен/залік)			
Залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми здобуття освіти – 4 : 11

для заочної форми здобуття освіти –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Міжнародні конфлікти» викладається на факультеті міжнародних відносин Львівського національного університету ім. Івана Франка в якості курсу за вибором в рамках підготовки студентів освітнього рівня магістр за спеціальністю «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» (освітні програми «Зовнішня політика і національна безпека», «Європейські студії», «Інформаційний бізнес»).

Метою даного курсу є ознайомлення студентів з основними науковими підходами до розуміння і дослідження явища конфліктів у міжнародних відносин, що становить одну з ключових проблем як теорії, так і практики міжнародних відносин. В рамках курсу розглядаються питання природи, різновидів та механізмів функціонування міжнародних конфліктів, причини та міжнародно-політичні наслідки міжнародних конфліктів, закономірності, що керують внутрішньою логікою міжнародних конфліктів.

Курс «Міжнародні конфлікти» покликаний сформувати в студентів комплекс знань про сутність, природу та закономірності міжнародних конфліктів (теоретичний рівень), а також про політику держав в умовах міжнародного конфлікту (практичний рівень).

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК6. Здатність використовувати для дослідження міжнародних відносин, суспільних комунікацій та для регіональних студій теоретичні та методологічні підходи політології, економічної та правової науки, міждисциплінарних досліджень.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

СК10. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН1. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

РН2. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини

РН4. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

РН6. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

РН13. Брати участь у професійній дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Природа та сутність міжнародного конфлікту

Тема 1. Міжнародний конфлікт. Поняття, види, підходи до класифікації та вивчення.

Визначення поняття «конфлікт» і «міжнародний конфлікт». Основні наукові підходи до трактування ролі та значення явища конфлікту для функціонування суспільства і у міжнародних відносинах. Типологія міжнародних конфліктів. Структура та механізми розвитку міжнародних конфліктів. Причини виникнення конфліктів у міжнародному середовищі.

Тема 2. Сила і могутність у системі міжнародних відносин. Війна.

Поняття сили та могутності, їх співвідношення. Функції сили у міждержавних відносинах. Дилема безпеки та міжнародні конфлікти. Заборона використання сили у міжнародних відносинах Теорія балансу сил. Поняття війни. Стан війни між державами: умови виникнення та наслідки. Співвідношення сил в світі, регіоні, між двома державами як передумова виникнення війни/підтримання миру. Збройний конфлікт як специфічний вид міжнародного конфлікту. Сучасний збройний конфлікт.

Тема 3. Асиметричні конфлікти

Асиметричні конфлікти як новий тип конфліктів у міжнародних/міждержавних відносинах. Принципи «асиметрії». Види асиметричних конфліктів. Тероризм. Концепція конфліктів низької інтенсивності. Партизанська війна та герилья. Новітні технології та їх застосування з метою здобуття вирішальної переваги над супротивником. «Інформаційна війна».

Тема 4. Психологічні аспекти міжнародних політичних конфліктів

Психологічні механізми політичних конфліктів. Роль особистостей у процесах формування конфліктогенного потенціалу. Менталітет і психологічна готовність народу до збройної боротьби. Інформаційно-психологічна складова сучасних конфліктів. Проблеми «стримування» та «залажування» супротивника. Проблеми побудови довіри і розвитку кооперативного стилю поведінки між конфліктуючими сторонами. «Теорія ігор» в цілях моделювання поведінки учасників конфлікту.

Змістовий модуль 2. – Специфіка та особливості сучасних міжнародних конфліктів

Тема 5. Особливості сучасних регіональні та локальні конфлікти .

Поняття регіонального/локального конфлікту. Етнічно-конфесійна спрямованість сучасних регіональних/локальних конфліктів. Глобальні проблеми людства та їх вплив на рег./лок. конфлікти. Самофінансування війн у третьому світі і боротьба за цінні ресурси (два аспекти – для збагачення окремих керівників, для виживання народу вцілому). Взаємозв'язок структури існуючої міжнародної системи і «системи» рег./лок. конфліктів (біполярна «холодна війна» і перенос у третій світ, розпад біполярної системи і «непотрібні конфлікти» - релікти холодної війни).

Тема 6. Інформаційне протиборство, нетцентрична війна, мережні конфлікти.

Особливості ведення протиборства у інформаційному просторі. Кіберпростір як арена конфліктної взаємодії держав. «Гібридизація» конфліктів.

Тема 7. Міжнародно-правові механізми контролю та управління конфліктами.

Право на війну і право війни і анархічна структура міжнародних відносин. Юридична заборона війни як інструменту світової політики (поч. ХХ ст.). Статут ООН і право на самооборону. Збройні сили ООН. Сучасне гуманітарне право.

Тема 8. Вирішення міжнародних конфліктів.

Розв'язання конфліктів силовими засобами. Переговори (проблеми організації і проведення). Проблеми посередництва у міжнародних конфліктах. Роль міжнародних організацій у врегулюванні та розв'язанні конфліктів. Миротворчість. Концепція пост-конфліктного миробудівництва.

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Тема 1. Конфлікти на Далекому Сході в кінці XIX на початку XX століть</p> <p>1. Зіткнення інтересів та конфлікти великих держав з приводу Китаю.</p> <p>2. Японсько-китайська війна 1894-1895 рр. та зміна балансу сил в регіоні.</p> <p>3. Боротьба за домінування в Кореї. Російсько-японська війна 1904-1905 рр.</p> <p>4. Іспано-американська війна</p>	2
2	<p>Тема 2. Конфлікти європейських держав напередодні першої світової війни: криза світової системи?</p> <p>1. Англо-бурська війна</p> <p>2. Повстання Іхетуанів в Китаї та інтервенція великих держав</p> <p>3. Перша і Друга балканські війни.</p> <p>4. Італійсько-турецька війна 1911 р.</p> <p>5. Міжнародно-політичні кризи: Фашода, Мароканські, Боснійська.</p> <p>6. Англо-німецьке протистояння і система військово-політичних блоків в Європі.</p>	2
3	<p>Тема 3. Глобальні міжнародно-політичні і збройні конфлікти.</p> <p>1. Семилітня війна.</p> <p>2. Перша і Друга світові війни: порівняльна характеристика (причини, учасники, методи, засоби, наслідки)</p> <p>3. Холодна війна (діалектика ідеологічного і політико-стратегічного протистояння в умовах біполярної системи МВ). Проксі-війни.</p>	2
4	<p>Тема 4. Міжнародні конфлікти міжвоєнного періоду: причини і наслідки для світової системи</p> <p>1. Японсько-китайський конфлікт. Маньчжоу-Го.</p> <p>2. Італійсько-абіссінська війна.</p> <p>3. Громадянська війна Іспанії</p> <p>4. Радянсько-польська війна 1918-1921 рр.</p> <p>5. Радянсько-фінська війна 1939-1940 рр.</p>	2
5	<p>Тема 5. Африканські конфлікти другої половини XX ст.</p> <p>1. Сомалійсько-ефіопська війна 1977-1978 рр.</p> <p>2. Ефіопсько-еритрейський конфлікт</p> <p>3 Конфлікти в Анголі і Мозамбіку</p> <p>4. Проблема Конго та конфлікти в районі Великих Озер</p>	4
6	<p>Тема 6. Хронічні конфлікти XX століття (причини і методи невдалих спроб розв'язання)</p> <p>1. Арабо-ізраїльський конфлікт</p> <p>2. Індо-пакистанський конфлікт</p> <p>3. Кіпрський конфлікт</p>	2
7	<p>Тема 7. Конфлікти Півд. і Центральної Америки</p> <p>1. Перша і Друга Тихоокеанські війни</p> <p>2. Війна Чако</p> <p>3. Перуано-еквадорські війни</p>	2

	4. Конфлікти в країнах Центральної Америки	
8	Тема 8 Конфлікти в державах колишнього СРСР 1. Конфлікт в Придністров'ї. 2. Вірмено-азербайджанський конфлікт. 3. Конфлікти в Грузії (Абхазький, Південно-осетинський, російсько-грузинська війна 08.08.2008) 3. Конфлікт в Таджикистані. Територіальні і міжетнічні суперечки між державами Середньої Азії.	2

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Гуманітарна інтервенція: теорія і практика	10
2	Міжнародне право в умовах збройного міждержавного конфлікту	10
3	Методи врегулювання сучасних збройних конфліктів	10
4	Асиметричні конфлікти: історія та сучасність	10
5	Інформаційна складова сучасних конфліктів	10
6	Гібридні конфлікти та конфлікти постмодерної доби	10
7	Ядерна зброя як чинник у міжнародних конфліктах	10
8.	Гуманітарні проблеми сучасних міжнародних конфліктів	10
9.	Міжнародні організації у врегулюванні міжнародних конфліктів сучасності	8
	Разом	88

9. Індивідуальні завдання

1. *Орієнтовні теми індивідуальних дослідницьких робіт (есе) в межах навчальної дисципліни «Міжнародні конфлікти»*

1. Зміни в розумінні поняття міжнародний конфлікт в контексті трансформації міжнародної системи.
2. Особливості сучасних міжнародних конфліктів
3. Громадянська війна як специфічна форма конфлікту
4. Гуманітарна інтервенція: теорія і практика.
5. Інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньої політики держави в умовах міжнародного конфлікту
6. Міжнародне право в умовах збройного міждержавного конфлікту
7. Методи врегулювання сучасних збройних конфліктів
8. Превентивна дипломатія
9. Асиметричні конфлікти: історія та сучасність
10. Вплив особистісного чинника політичних лідерів на перебіг конфліктів

10. Методи навчання

Навчальний процес здійснюється за традиційною технологією: лекції, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота.

Теми лекційних занять спрямовані на формування базових знань про зміст, принципи, яким підпорядковується перебіг сучасних міжнародних конфліктів. Теми окремих занять подаються у послідовності, що диктується логікою викладання даного курсу. Значна увага присвячена сучасним регіональним, етнополітичним та етноконфесійним конфліктам, застосуванню збройної сили для вирішення міжнародних суперечок та деяким правовим аспектам, пов'язаним із сучасними міжнародними конфліктами.

Практичні (семінарські) заняття побудовані за хронологічно-географічним принципом. Теми практичних занять охоплюють найзначніші збройні міжнародні конфлікти, що мали місце, починаючи із останніх років XIX ст. і до сьогодні. Практичні (семінарські) заняття передбачають виконання завдань, спрямованих на закріплення отриманих на лекційних заняттях знань та знань, отриманих в рамках самостійної підготовки (зокрема робота з картами; визначення програмних цілей та завдань сторін конфлікту; вивчення офіційних документів, що висвітлюють перебіг конфлікту

На лекційних заняттях використовуються: словесні методи (розповідь, бесіда, пояснення, лекція, діалог, дискусія); наочні та практичні методи (ілюстрація, демонстрація); метод синтезу, аналізу, індукції, дедукції тощо.

На практичних заняттях використовуються: дискусія, проблемно-пошуковий, репродуктивний, інтерактивний методи тощо. Особливу увагу приділено практичним навичкам у сфері виборчої, політичної комунікації.

Результати навчання	Методи навчання і викладання	Методи оцінювання досягнення результатів навчання
Вміти аналізувати конфліктні ситуації у міжнародних відносинах	Лекція, дискусія, обговорення	Експертне оцінювання
Вміти моделювати поведінку сторін у міжнародних конфліктах та будувати прогнози розвитку конфліктних ситуацій	Лекція, обговорення, моделювання	Експертне оцінювання
Знати принципи та етапи розвитку міжнародних конфліктів	Лекція, дискусія, обговорення, ілюстрація	Тестове опитування
Знати базові норми, що регулюють поведінку сторін у збройних конфліктах сучасності	Лекція, дискусія, обговорення	Тестове опитування
Знати та вміти класифікувати конфлікти	Лекція, дискусія, обговорення	Тестове опитування

11. Методи контролю

1. Проведення поточних тестових опитувань.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
25		25		25		25		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий іспит	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	50	100

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Приклад для виконання курсового проекту (роботи)

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до	до	до	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
A	90 – 100	відмінно	зараховано
B	81-89	добре	
C	71-80		
D	61-70	задовільно	
E	51-60		
FX	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

* кількість балів для оцінок «незадовільно» (FX і F) визначається Вченими радами факультетів (педагогічною радою коледжу).

13. Методичне забезпечення

1. Іжнін І.І., Поліщук К.В. Міжнародні конфлікти. Методичні вказівки та рекомендації. – Львів. ЛНУ ім. І. Франка. – 2012. – 12с.

14. Рекомендована література**Базова**

1. Іжнін І., Пик С., Поліщук К. Міжнародні конфлікти (кінець XIX ст. - перша половина XX ст.). – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 450 с.
2. Капітоненко М.Г. Міжнародні конфлікти. Навчальний посібник для ВНЗ. К.: Либідь, 2005ю – 352 с.
3. Перепелиця Г. Асиметрія у міжнародних відносинах -
4. Arquilla J. Bitskrieg: The New Challenge of Cyberwarfare. – Wiley. 2021.
5. 4. Arquilla J., Ronfeldt D. The Advent of Netwar. – RAND, 1996.
6. Boulding K.E. Conflict and Defense. – Harper & Row. 1962
7. Brodie B. War and Politics. – Macmillan Publishing Co., Inc. 1973.
8. Coser L. Functions of Social Conflict. – Routledge. 1998.
9. Creveld M. van, Technology and War. – The Free Press. 1989.
10. Freedman L. The Future of War. – PublicAffairs, 2017.
11. Gilpin R. War And Change in World Politics. – Cambridge University Press. 1981.
12. Gray C.S. War, Peace and International Relations. – Routledga. 2007.

13. Green L.C. The Contemporary Law of Armed Conflicts. – Manchester University Press. 2000.
14. Handbook of Political Conflict (ed. R.T. Gurr) – The Free Press. 1980.
15. Holsti K. Peace and War Armed Conflicts and International order. - Cambridge University Press. 1991.
16. Horowitz I.L. The Idea of War and Peace. – Transactions Publishers. 2007.
17. Interdependence and Conflict in World Politics (ed. J.N. Rosenau, H.Tromp). – Avebury. 1989.
18. International War (Antology, ed. J.D.Singer, M.Small). – Dorsey Press. 1985.
19. Lonsdale D.J. The Nature of War in Information Age. – Frank Cass. 2004
20. Munkler H. The New Wars. – Polity Press. 2005.
21. Nye J.S. Jr. Understanding International Conflits. – Longman. 2009.
22. Nye J.S.Jr. Soft Power. – Public Affairs. 2004.
23. Peace and Conflict Studies (by D.P.Barash, C.P.Weibel). – SAGE Publications. 2009.
24. Preemption. Military Action and Moral Justification. Ed. by Shue H., Rodin D. – Oxford university Press. 2007.
25. Sheehan M. the Balance of Power – Routledge. 1996.
26. Sobek D. The Causes of War. – Polity Press. 2009.
27. Territorial Conflicts in World Society Ed. S.Stetter. – Routledge. 2007.
28. The Nature of Human Conflict. Ed. E.B. McNeil. – Prentice-Hall, Inc. – 1965.
29. Vincent R.J. Nonintervention and International Order. – Princeton University Press. 1974.
30. Walzer M. Just and Unjust Wars. – Basic Books, Inc. 1977.
31. .
32. .
33. Wright Q. Causes of War and the Conditions for Peace. – Longmans, Green and Co. 1935.

Допоміжна

1. СТЬЮК У. Корейская война. — М: АСТ, 2002
2. Angell N. The Great Illusion. – William Heunemann. London. 1911.
3. Bellamy A.J. Kosovo and International Society. – Palgrave. 2002.
4. Geortz G., Diehl P.F. Territorial Changes and International Conflict. - Routledge. 1992.
5. Horowitz D.L. Ethnic Groups in Conflict. – University of California Press. – 1985.
6. Kabia J. Humanitarian Intervention and Conflict Resolutiion in West Africa. – Ashgate. – 2009.
7. King I., Mason W. Peace at Any Price. how the world failed Kosovo. –Cornell University Press. 2006.
8. No Peace No War. Anthropology of the Contemporary Armed Conflicts (ed. P.Richards). – Ohio University Press. Athens. 2005
9. Simmel G. Conflict. – free Press. 1955.
10. WAR. The Anthropology of Armed Conflict and Aggression. – The Natural History Press. 1968.

11. Warfare And Society. Archeological and social anthropological perspectives. Ed. T. Otto. – Aarhus University Press. 2006.
12. Wright Q. A Study of War. – The University of Chicago Press. 1965

15. Інформаційні ресурси

1. International Crisis Group - <https://www.crisisgroup.org/>